

Avancerad teknik ger bättre vård i hemmet

I september startade avancerad hemsjukvård, ASIH, i mellersta Skåne. Redan nu tas nästa steg, en utvecklad teknik som stärker det mervärde som patienter får av att vårdas hemma.

Bakom satsningen står Skånes universitetssjukhus, Lunds universitet och företag inom medicinteknik, telekom, larm och säkerhet.

Starten av ASIH har varit mycket lyckosam. Utbyggnaden gör att mycket svårt sjuka patienter i mellersta Skåne nu kan välja att vårdas hemma istället för att vårdas inlaggande på sjukhus.

I november beviljade Vinnova tio miljoner kronor till utveckling av teknik i avancerad hemsjukvård. Utöver det har Region Skåne och de medverkande företagen skjutit till tolv miljoner i form av utrustning och eget arbete.

– Syftet med den teknik som utvecklas är att skapa en bra och säker vård för de patienter som väljer att vårdas hemma, förklarar **Hlin Thorgeirsson**, överläkare på den palliativa enheten i Lund.

Mycket av tekniken finns redan, men tillämpningen saknas. Nu kommer enkla och säkra paketlösningar. I nuläget arbetar Hlin med att identifiera behov och kartlägga vilken vård som kan utföras hemma.

– Vården vi utför hemma hos en patient ska ge patienten mervärde, säger Hlin. Därför kommer vi att samarbeta med dem som ska använda tekniken, det vill säga patienter, anhöriga och personal inom vård och hemtjänst.

Själva tekniken testas i ett rum på Medicinsk teknik i Lund. Men planer på att involvera patienterna finns redan nu. När de två palliativa vårdavdelningarna i S:t Lars-parken står klara till hösten

På Medicinsk teknik vid SUS i Lund finns det provrum för den nya tekniken som Hlin Thorgeirsson och hennes samarbetspartners tagit fram.

kommer en av de uppemot 20 vårdplatserna att användas för att testa tekniken med patienter på plats.

Emmy Lundh

Kontakt

Hlin Thorgeirsson
hlin.thorgeirsson@skane.se
0766-48 61 09

Unik blodsjukdom engagerar världen

Sjukdomen är så sällsynt att all världens patienter behövs för att göra en studie. Det handlar om blödersjukan Hemofili B. En av 25 000 pojkar per år drabbas.

– Det är den sjukdom som drottning Victoria spred till den ryska tsarfamiljen, förklarar professor **Erik Berntorp** vid Koagulationscentrum på Skånes universitetssjukhus.

Sjukdomen är inte så känd som annan hemofili, detsamma som blödersjuka. Berntorp och hans forskarkollegor vände sig därför till 163 centra i världen för att finna tillräckligt med patienter för studier som ska ge mer kunskap om sjukdomen.

– De flesta finns i Europa och USA/Latinamerika. Totalt fanns det 5 369 patienter vid dessa centra, säger han.

En sak är redan känd om

sjukdomen. Det bildas antikroppar mot den faktor i blodet som saknas hos alla blödersjuka. När den behövliga koagulationsfaktorn sedan

Erik Berntorp framför porträttet av den blödersjuka konstnären Ivar Arosenius.

FOTO: ROGER LUNDHOLM

tillförs som en behandling kan antikropparna slå hårdare mot patienter med Hemofili B och vålla njurskador.

Patienter med Hemofili B lider också av högre blodtryck än andra, vilket i sin tur kan bero på skadorna på njuren.

– Forskningen har hunnit så långt nu att vi kan gå vidare med olika världsomfattande delprojekt, säger Erik Berntorp. Resultaten kommer successivt att publiceras.

Var tredje patient med hemofili B har så grav sjukdom att de kräver sjukhusbehandling.

Hans-Göran Boklund

Kontakt

Erik Berntorp 040-33 29 04
erik.berntorp@skane.se

Blir störst i Sverige på antikoagulation

Med 7 000 patienter årligen får Skånes universitetssjukhus nu Sveriges största mottagning för antikoagulation för patienter som drabbats av proppar och behandlas med blodförtunnande medel.

Det sker när fyra sjuksköterskor vid Skånes universitetssjukhus i Lund ansluts till Koagulationscentrum i Malmö.

Kvalitetsmässigt ligger Sverige i topp när det gäller korrekta ordinationer av blodförtunnande mediciner av typ Waran. Nya, ännu mer kraftfulla mediciner är på väg in. Tillsammans ordinerar Malmö och Lund drygt 90 000 doser per år.

– Vi hanterar mediciner som

Helhetssyn ger bättre njurvård

Medarbetarna fick släppa till lite utrymme. Men patienternas självbestämmande ökade då dialysen på Njur- och transplantationsmedicin i Lund renodlades.

– Vi måste alltid utgå ifrån vad patienten själv klarar av, säger Martin Hagman, biträdande enhetschef på dialysmottagningen.

Njursvikt kan kräva dialys 3-6 gånger i veckan 3-5 timmar åt gången. Tidigare tävlade akuta fall med de kroniskt sjuka om plats och uppmärksamhet på mottagningen. Nu har tre våningsplaner på Barngatan 2 reserverats för de återkommande, planerade besöken medan all akut verksamhet sker på Blocket.

– Att få behandling med dialys är mycket tröttande och suger mycket energi. Därför är det viktigt att skapa komplement med bra näring och fysisk aktivitet, påpekar Martin Hagman.

I hallen innanför receptionen finns därför en matsal där patienterna serveras mat i enlighet med dietisternas individuellt anpassade förslag.

FOTO: ROGER LUNDHOLM

Martin Hagman ser stora fördelar för patienten med nya dialysmottagningen.

– Vi erbjuder inte längre kakor och kex. Allt vi serverar ska vara hälsosamt och gärna individuellt anpassat.

Och i rummet innanför kan patienten följa de personligt utformade träningsprogram som sjukgymnasterna satt ihop.

– Det kan handla om allt från att orka hantera en gaffel till att klara ett arbete, förklarar Hagman.

Allt sker nu utan att patienterna behöver ta någon

irriterande omväg. Njursvikt definieras i fem steg och för medarbetarna på kliniken handlar det om att förlänga tiden till det femte och svåraste stadiet av sjukdomen – men också att skapa godast möjliga livsbetingelser för de individer som blivit beroende av dialys.

Per Långby

Kontakt

Martin Hagman 046-17 19 79
martin.hagman@skane.se

FOTO: ROGER LUNDHOLM

Maria Ask stannar i Lund men ingår nu i ett större team.

är livsfarliga om de inte doseras rätt. Då gäller det att samla kompetensen. I det sammanhanget har våra sjuksköterskor en självständig och mycket ansvarsfull uppgift, säger **Jan Astermark**, klinikchef på Koagulationscentrum.

Patientens fortlöpande kontakter med sjukvården går via sjuksköterskorna i Malmö eller Lund. Alla dessa får nu tillgång till samma back-up på landets kanske främsta klinik för koagulationssjukdomar.

– Lite har jag fruktat att

Kontakt

Jan Astermark
jan.astermark@skane.se
0706-33 79 09

Maria Ask
maria.ask@skane.se
046-17 38 60

Metod mäta muskler intresserar industrin

När företagshälsövråden mäter arbetshälsa borde den studera hur ständigt upprepada moment och muskelbelastande arbete sliter på arbetarens kropp. Det finns nämligen välutvecklade metoder för detta.

– Men samhället saknar uppsatta gränsvärden för när en risk för skada kan uppstå. Trots detta är vår kliniks expertis mycket efterfrågad, påpekar **Gert-Åke Hansson** på Arbets- och Miljömedicin vid Labmedicin Skåne.

Nyligen mätte Gert-Åke Hansson och teamet arbetet på ett stort internationellt företag i Sverige. Muskelbelastningen var där mindre än för riskgruppen styckare, som oftast framstår som den mest belastade av yrkesskador.

I gengäld fann man att om företaget ökade produktionen, ökade också de återkommande arbetsmomenten och även risken för arbetsskador.

– De ville nu veta hur farligt arbetet med precisionsarbete och tunga lyft är för de anställdas hälsa, berättar Gert-Åke Hansson.

Mätningarna har även väckt uppmärksamhet i andra länder. För närvarande samarbetar enheten i Lund med danska sjukhus och med forskare i Brasilien.

När det gäller muskelarbetet utnyttjas små elektroder som exempelvis fästs på skuldromas muskler som mäter vinklar och rörelsehästighet i händerna vid återkommande moment. Alla mätningar måste utföras på plats i industrin.

– Den realistiska arbetsmiljön går inte att skapa i ett laboratorium.

Hans-Göran Boklund

Kontakt

Gert-Åke Hansson 046-17 39 62
gert-ake.hansson@med.lu.se

Öronbarn ska till specialist!

Barn som får öroninflammation som mycket små har störst risk att drabbas även senare. För öronbarn som vaccinerats minskar risken med 26 procent. Men barn med återkommande öroninflammationer bör få tidig diagnos av öronspecialist. Förr eller senare remitteras de ändå dit.

– Återkommande öroninflammationer är vanligast hos barn som bara är några år gamla. Hos de allra minsta kan örongångarna vara så tränga och fulla av vax att man måste ha sådan utrustning som bara vi öronspecialister har tillgång till, säger **Marie Gisselsson-Solén** som disputerat på öroninflammationer hos barn.

Bakterierna som utlöser inflammationen utgörs ofta av pneumokocker som är harmlösa i nässvalget. Ibland kan de emellertid ta sig in i mellanörat via örontrumpeten och orsaka en infektion. – I våra studier har vi därför studerat bakterier som finns i nässvalget. Bakterier som inte

Skriver om sviterna av den cancer hon fick som barn

När **Stina Hörberg** var tre månader fick hon cancer i ögonen. I vuxen ålder drabbades hon åter av allvarlig cancer, troligen orsakad av behandlingen av den första. I dag är Stina Hörberg 42 år, helt blind och verksam som journalist och informatör.

Ett av sina journalistiska uppdrag har hon inom PanCareSurFup, det stora EU-projektet som tar krafttag mot sviter av barncancerbehandling genom

att lära sig mer om dessa sena effekter av behandlingen.

Projektet leds av **Lars Hjorth**, överläkare på Skånes universitetssjukhus och forskare vid Lunds universitet.

– I februari 2011 hörde jag ett inslag på Ekot om projektet. Det kom som en skänk från ovan. Av egen erfarenhet vet jag hur viktigt det är med uppföljning och att den individuella sjukdomshistoriken är dokumenterad, säger Stina Hörberg.

Det krävs avancerad utrustning för att undersöka öronbarn, påpekar Marie Gisselsson-Solén.

finns i näsan finns troligen heller inte i örat, berättar Marie Gisselsson-Solén.

Forskarna fann då att öronbarnen ofta bar på bakterien *Haemophilus influenzae* både när de var friska och sjuka.

– Vi vet inte riktigt vad det beror på. På något sätt verkar öronbarnen ha extra svårt att göra sig av med den här bakterien, säger Marie Gisselsson-Solén. Numera undviks antibiotika

så långt som möjligt. I stället ordinerar ofta bara symptomlindring i form av smärtstillande. Hos barn med återkommande öroninflammationer sätts ofta ett litet plaströr i örat för att förebygga nya infektioner.

Sedan 2009 vaccinerar också alla barn med pneumokockvaccin.

– Det har enligt vår studie gett en minskning av öroninflammationer hos öronbarn med 26 procent och halverat insättningar av plaströr, säger Marie Gisselsson-Solén.

Nina Hult

Se även www.vetenskaphalsa.se

Kontakt

Marie Gisselsson-Solén
marie.solen@gmail.com
0706-85 74 41

Redaktion Per Långby, 046-17 12 53, 0706-17 12 53, per.langby@skane.se | Hans Göran Boklund, 040-33 33 01, 0768-87 11 05, hans-goran.boklund@skane.se | Katrin Ståhl, 046-222 01 31, katrin.stahl@med.lu.se | Elisabet Sjöberg Wester 046-17 60 10, 0768-89 06 64, elisabet.sjoberg-wester@skane.se | Sofia B Liljedahl 044-309 34 43, 0768-87 16 14, sofia.b.liljedahl@skane.se

Adress Nyhetsbrev för massmedia, Skånes universitetssjukhus, 205 02 Malmö | Medicinska fakulteten, Lunds universitet, Box 117, 221 01 Lund | Labmedicin Skåne, 221 85 Lund | Psykiatri Skåne, 221 85 Lund

Foto Roger Lundholm, 0768-87 05 70, roger.lundholm@skane.se

Psykiatri Skåne
Labmedicin Skåne
Skånes universitetssjukhus

Plats för adresetikett

Nyhetsbrev

för massmedia från Skånes universitetssjukhus, Medicinska fakulteten vid Lunds universitet, Labmedicin Skåne och Psykiatri Skåne

Nummer 1 | Årgång 12 | 13 februari 2012

Lyft för njursjuka

Njursvikt graderas i fem steg. För njurmedicinska kliniken är det angeläget att tiden till det femte och allvarigaste stadiet blir så lång som möjligt.

På ombyggda kliniken i Lund har det nu blivit lätt att äta rätt, motivera och få sin regelbundna dialys. Samtidigt koncentreras all akut dialys till Blocket.

Biträdande enhetschef
Martin Hagman

SIDAN 3

Tryggare blodkoll

Rätt doserat räddar blodförtunnande mediciner liv. I fel kombination eller felaktig dos är de potentiellt livshotande.

När nu 90 000 ordinationer samlas på ett ställe får Skånes universitetssjukhus Sveriges största mottagning för personer som drabbats av proppar och behandlas med blodförtunnande mediciner.

Klinikchef
Jan Astermark

SIDAN 2

Skriver om sviterna av den cancer hon behandlades för som barn

FOTO CARIN SANDERSSON

Journalisten **Stina Hörberg**, här med sin ledarhund **Zimba**, var bara tre månader gammal när hon fick cancer i ögonen. Som vuxen drabbades hon på nytt och ett av hennes journalistiska uppdrag är skriva om dessa erfarenheter i EU-projektet om sena effekter av barncancerbehandling.

Under de senaste 40 åren har överlevnaden bland barn som drabbats av cancer ökat dramatiskt. Men många har fått betala ett högt pris.

Bland dem finns Stina Hörberg, som i vuxen ålder fick återfall i sjukdomen, troligen orsakat av den behandling hon

fick i barndomen.

För ett år sedan startade PanCareSurFup, ett EU-projekt lett från Skånes universitetssjukhus i Lund, som kartlägger sena effekter av barncancerbehandling.

Nu bidrar Stina Hörberg med egna texter om sina och andras erfarenheter.

SIDAN 4

Vård i livets sluttar in ny teknik

Den avancerade sjukvård i hemmet som är knuten till Skånes universitetssjukhus i Lund byggs ut i rask takt.

Till hösten öppnar nya hospis på S:t Lars-området.

Och samtidigt satsar sjukhuset och Lunds universitet tillsammans med olika företag på ny avancerad teknik som stärker det mervärde som patienten får av att vårdas hemma.

SIDAN 2

Vaccin minskar antalet öronbarn

Sedan 2009 får alla barn pneumokockvaccin. Det har minskat öroninflammationerna bland öronbarn med 26 procent.

Men det är fortfarande lika viktigt att öronbarn behandlas av specialist.

SIDAN 4

Ökat intresse för att mäta muskler

Det finns inga gränsvärden för hur mycket monotona jobb får slita på kroppen.

Men det finns bra mätmetoder och nu ökar industrins intresse för att använda dem.

SIDAN 3

Sällsynt sjukdom engagerar globalt

Blödarsjukdomen Hemofili B är extremt ovanlig. Men de 5 369 patienter som vårdas vid 163 centra runt om i världen ingår nu i ett projekt med Skånes universitetssjukhus i Malmö.

SIDAN 2